

דפים לח – לט

ט. א. יום טוב הסמוך לשבת; האם אפשר לערב לאחד מן הימים בלבד, או לערב לכל יום במקום אחר? האם אפשר לערב מיום אחד לחברו?

ב. יו"ט הסמוך לשבת והניח עירוב לצורך שני הימים ונאכל העירוב קודם כניסת היום השני, מה דינו?

ג. האם מותר להכין משבת או יום טוב ליום אחר על ידי עשיית פעולה בלא אמירה?

ד. האם צריך אמירה בעירובי תחומין אם לאו?

א. לדברי רבי אליעזר, וכן דעת ארבעה זקנים (רשב"ג, רבי ישמעאל בן ריב"ב, ר' אלעזר ברבי שמעון, ר' יוסי ברי' / ר' אלעזר בן שמוע), וכן פסק רב: יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה בין מלאחריה – יכול אדם לערב ליום אחד, לראשון או לשני. וכן יכול לערב בראשון למזרח ובשני למערב – ששתי קדושות הן, וצריך שיהיה העירוב של כל יום מונח במקומו בעת כניסת אותו היום. ומבואר בגמרא שאין מועיל עירוב לשני אלא כאשר הוא מונח במקום שיכול המערב להגיע אליו ביום הראשון, שאל"כ אין זו סעודה הראויה מבעוד יום.

לדברי חכמים אי אפשר לפצל את הימים אלא או מערב לשני הימים כאחד או אינו מערב כלל, כאילו הם יום אחד. ופירשו בגמרא שחכמים מחמירים לומר קדושה אחת הן לשני הימים, אבל אינו ודאי אלא ספק, הלכך אף לשיטתם צריך שיהא העירוב מונח בכניסת היום השני במקומו ואין יכול לסמוך על הנחתו בכניסת היום הראשון – שמא כל יום קדושה לעצמה. וכן אמר רבי יהודה בברייתא, שאם נאכל עירובו בראשון הרי זה 'חמר גמל' – כלומר ספק אם הועיל עירובו לשני אם לאו, ואין לו לילך אלא אלפים עד עירובו (וכן הוא לדעת חכמים – תוס', ריטב"א, תורי"ד. וכן צדד רבנו יהונתן).

כשמעירב ליום השני, צריך לייחד פת לעירוב ולהניחה קודם כניסת היום הראשון, אבל לא בתוך היום הראשון – משום איסור הכנה (וגם משום איסור קניית שביתה בשבת, לפי דעה אחת. עתוס'). וכשמעירב בפת מתחילה לשני הימים (ואין המקום משתמר), נוטלה משחשכה ומניחה שוב במקומה בסמוך לכניסת היום השני.

ואם בא לערב ברגליו – הולך בכניסת היום השני למקום שרוצה לקנות בו שביתה, וחושב בלבו לקנות שביתה. עירב בראשון ברגליו (או שלא עירב כלל) – לא יערב בתחילה בפת ליום השני. ואפילו עירב בפת אחת, לא יערב לשני בפת אחרת אלא באותה הפת (שמואל). – משום איסור הכנה, שצריך לקרוא לה שם עירוב עתה).

א. כל זה אמור הן לר"א הן לחכמים (ערשב"א וריטב"א).

ב. יש אומרים שלאביי ורבא אין צריך להשתמש דוקא באותה פת (רשב"א, עפ"י פרש"י). ומכל מקום הלכה כשמואל, הלכך אם נאכלה הפת ביום הראשון, אין יכול לערב בפת אחרת (רמב"ם עירובין ה, ט; ריא"ז; רשב"א; או"ח תטז, ב). ואף בדיעבד אם עירב באחרת – אינו עירוב (עבוה"ק בית נתיבות ה, ומובא במ"מ ה, ט; אהל מועד ז; ט"ז ומג"א תטז סק"ב ומשנ"ב).

ג. כתבו כמה ראשונים שאפילו החולקים על 'הכנה דרבה', מודים שאין מערבים מתחילה מיו"ט לשבת, שהכנה בידים היא (עריטב"א; תוס' ביצה יז. אך יש דעות שהכנה דממילא היא – ע' במאירי).

ד. כשמעירב ביום השני לצד אחר ומניח הפת מערב יום טוב ראשון, יש אומרים שאין ליטלה להניחה שוב ביום הראשון, כיון שאמש היה אסור ברוח זו ועתה הותר, נראה כמכין מיום לחברו (ריטב"א). וכל שכן שאין להניח הפת בשני לאחר כניסת היום הראשון, ואף באותה פת עצמה שהניח לראשון אין מועיל שיניחה אח"כ במקום אחר לצורך השני. עפ"י ראשונים; משנ"ב תטז סק"ב ג).